

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

"Фінансовий контроль держави"

вибіркова

**Освітньо-професійна
програма:**

Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціальність:

072 Фінанси, банківська справа та страхування

Галузь знань:

07 «Управління і адміністрування»

Рівень вищої освіти:

перший (бакалаврський)

Факультет:

економічний

Мова навчання:

українська

Розробник:

**Собкова Н. Д., доцент кафедри фінансів і кредиту,
к.е.н**

Профайл викладача:

<http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-finansiv-i-kredytu/kolektyv-kafedry-finansiv-i-kredytv/sobkova-nataliya-dmytrivna>

Контактний тел.:

+380505415588

E-mail:

n.sobkova@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle:

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1673>

Консультації:

он-лайн консультації - згідно з графіком

очні консультації – за попередньою домовленістю

1. Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна «Фінансовий контроль держави» належить до блоку вибірових освітніх компонент, запропонованих здобувачам освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

2. Мета навчальної дисципліни: поглиблення у майбутніх фахівців-фінансистів системи базових знань з теорії та практичних механізмів державного фінансового контролю, засвоєння основних аспектів і елементів організації та методики проведення контрольно-ревізійної роботи, прийомів і способів систематизації, узагальнення, оформлення та реалізації її результатів щодо різних суб'єктів і об'єктів державного фінансового контролю, що дасть можливість сформувати та використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

3. Пререквізити. Дисципліна «Фінансовий контроль держави» вивчається здобувачами після ознайомлення із загальнотеоретичними економічними дисциплінами та дисциплінами циклу професійної підготовки бакалаврів із фінансів. Її вивчення передбачає попереднє опанування студентами знань з таких предметів, як «Бухгалтерський фінансовий облік», «Фінанси», «Фінанси підприємств», «Гроші та кредит», «Бюджетна система» та ін., що дає змогу закріпити вже набуті знання і поглибити професійну підготовку бакалаврів зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування».

4. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни «Фінансовий контроль держави» сприяє формуванню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність застосовувати знання законодавства у сфері державного фінансового контролю;
- здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- здатність забезпечити доступ усіх економічних суб'єктів до якісних фінансових послуг з використанням сучасних технологій у сфері державного фінансового контролю.

Програмні результати навчання:

- знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- застосовувати методичні прийоми і способи контрольно-ревізійних дій на різних об'єктах контролю відповідно до затвердженого робочого плану ревізора;
- оцінювати й аналізувати інформацію, отриману за результатами проведення контрольних заходів, готувати висновки і пропозиції для ухвалення рішень за наслідками контролю, а також контролювати їх виконання при виявленні порушень і зловживань;
- застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для забезпечення інклюзивності фінансових послуг через широке застосування технологій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
денна	IV	VIII	3	90	2	11	22	-	-	57	-	залік
заочна	IV	VIII	3	90	2	4	6	-	-	80	-	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ДЕРЖАВИ											
Тема 1. Сутність, предмет і метод державного фінансового контролю Мета: розкрити сутність фінансового контролю, його функції принципи та методи здійснення	12	2	2			8	11	1				10
Тема 2. Органи державного фінансового контролю та їх характеристика Мета: дати характеристику функцій та повноважень контролюючих органів у сфері фінансових відносин	12	2	2			8	11	1				10
Тема 3. Державна аудиторська служба України Мета: розглянути права та обов'язки ДКСУ, з'ясувати особливості її діяльності у сферіДФК	12	2	2			8	13	1				12
Тема 4. Способи перевірки документів Мета: розглянути контрольні форми та методи перевірки документів та виявлення фактів їх фальсифікації	14	3	3			8	14	1				13
Тема 5. Контрольно-ревізійний процес: планування та організація Мета: розкрити особливості організації контрольно-ревізійного процесу в сучасних умовах	15	3	3			9	15	2				13
Разом за ЗМ1	65	12	12			41	66	6				60

Теми лекційних занять	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ											
Тема 1. Державний аудит ефективності діяльності Мета: визначити місце державного аудиту ефективності діяльності у процесі проведення державного фінансового контролю.	15	3	2			10	14	-	2			12
Тема 2. Внутрішній фінансовий контроль як об'єкт ДФК: сутність, класифікація, елементи Мета: розкрити сутність внутрішнього фінансового контролю, елементи його здійснення та класифікацію	14	3	2			9	12	-	2			10
Тема 3. Державний фінансовий контроль в системі казначейства Мета: розглянути особливості здійснення державного фінансового контролю казначейськими органами в сучасний період	13	2	3			8	14	-	2			12
Тема 4. Зарубіжний досвід організації державного фінансового контролю Мета: розглянути особливості здійснення державного фінансового контролю в інших країнах та можливості імплементації світового досвіду в Україні	13	2	3			8	14	-	2			12
Разом за ЗМ 2	55	10	10			35	54	-	8			46
Усього годин	120	22	22			76	120	6	8			106

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Фінансовий контроль держави» спрямована на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає такі види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до семінарських занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення. У процесі самостійного вивчення матеріалу студенти мають засвоїти такі питання (за відповідними темами).

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема. Сутність, предмет і метод державного фінансового контролю 1). Оцінка Проектів Закону України «Про державний фінансовий контроль в Україні» 2). Концепція державного фінансового контролю в Україні	8	10
2	Тема. Органи державного фінансового контролю та їх характеристика 1). Органи митного контролю 2). Органи бюджетного контролю 3). Контроль за діяльністю Рахункової Палати України 4). Права, обов'язки та відповідальність органів ДАС 5). Взаємодія органів ДАС з іншими контролюючими органами	8	10
3	Тема. Державна аудиторська служба України 1). Оцінка результатів діяльності державної аудиторської служби України. 2). Функції та повноваження ДАС в ході здійснення контрольних заходів.	8	12
4	Тема. Способи перевірки документів 1). Види підробки документів. 2). Способи виявлення фальсифікації у документах.	8	13
5	Тема. Контрольно-ревізійний процес: планування та організація 1). Характеристика документальної перевірки 2). Планові виїзні та позапланові виїзні ревізії за зверненням правоохоронних органів 3). Зміст та структура Звіту про результати діяльності органів аудиторської служби	9	13
6	Тема. Державний аудит ефективності діяльності 1). Відмінності аудиту ефективності від фінансового аудиту 2). Основні етапи проведення аудиту ефективності 3). Структура аудиторського звіту 4). Зарубіжний досвід аудиту ефективності діяльності бюджетних установ	10	12
7	Тема. Внутрішній фінансовий контроль як об'єктДФК: сутність, класифікація, елементи 1). Дефініції визначення внутрішнього фінансового контролю і аудиту в економічній літературі 2). Моделі корпоративного контролю на підприємствах 3). Критерії та індикатори системи внутрішнього фінансового контролю	9	10

	4). Оцінка ефективності внутрішнього фінансового контролю за різними методиками: порівняльний аналіз		
8	Тема. Державний фінансовий контроль в системі казначейства 1). Види бюджетних порушень виявлених у ході здійснення казначейського контролю. 2). Казначейський контроль доходів та видатків бюджету.	8	12
9	Тема. Зарубіжний досвід організації державного фінансового контролю 1). Порівняння концепцій внутрішнього фінансового контролю: COBIT, SAC, COSO и SAS 55/78 2). Вивчення можливостей застосування західних концепцій у національному законодавстві про фінансовий контроль	8	12

Протягом вивчення курсу здобувач повинен виконати ІНДЗ, вибравши одну з вищенаведених тем, яке складається з виконання реферативно-аналітичного компонента (необхідно продемонструвати знання з теоретико-методологічних засад з обраної теми та проаналізувати предмет дослідження за фактичними даними).

6. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
 - практичні методи (практичні роботи);
 - наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
 - робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
 - самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
 - дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.
- ### Методи оцінювання:
- усне опитування;
 - письмове опитування;
 - глосарій;
 - тестування;
 - презентація результатів виконаних завдань;
 - аналітичні звіти;
 - розв'язування практичних ситуацій;
 - підсумковий контроль – екзамен.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю – екзамену.

Максимальна кількість балів складає: за 1-й модуль і 2-й модуль – по 30 балів (разом – 60 балів).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно

	Е (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

З навчальної дисципліни «Фінансовий контроль держави» проводиться семестровий екзамен. Здобувач отримує завдання, яке складається з теоретичних питань з дисципліни, тестові завдання та глосарій.

У 40 балів, що можливо отримати на екзамені, входить: 2 теоретичних питання (по 10 балів), 5 тестів - по 2 бали (сумарно 10) та визначення 5 термінів – по 2 бали (сумарно 10 балів).

По 10 балів ставиться за повне розкриття теоретичних питань у першому завданні. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Аналогічно виставляються бали по другому питанню.

Після підготовки студентами конспекту відповіді та розв'язання тестів відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього студентів можуть бути задані додаткові питання.

Також екзамен може бути проведений у письмовій формі.

Оцінкою «А» оцінюється повна та аргументована відповідь на теоретичне запитання, правильна відповідь на тестові питання та сформульовані правильні визначення з глосарію. Відповіді повинні розкривати суть матеріалу, що свідчить про вміння аналізувати матеріал та робити змістовні висновки. Відповідь повинна бути чіткою, логічною і послідовною.

Оцінка «В» ставиться за умови розкриття теоретичного питання білету та тестових завдань, понять з глосарію, але містить неточності, що не суттєво впливають на зміст завдання.

Оцінка «С» ставиться за умови повного та правильного розкриття одного з питань білету, але у відповіді недостатньо правильно сформульовано визначення з глосарію. У той же час тестові завдання вирішені на належному рівні.

Оцінка «D» виставляється якщо підхід викладення матеріалу правильний, але виявляється недостатнє його розуміння, допускаються окремі неточності.

Оцінка «Е» виставляється у випадку правильного підходу до викладення теоретичного матеріалу та відповідей на тестові завдання.

В усіх інших випадках відповідь оцінюється на «Fх».

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання									Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
5	5	5	7	7	7	8	8	8	40	100

7. Рекомендована література

ОСНОВНА

1. Гуцаленко Л.В., Дерій В.А., Коцупатий М.М. Державний фінансовий контроль: навчальний посібник (для студентів ВНЗ). К.: центр навчальної літератури, 2009. 424 с.
2. Державний фінансовий контроль у публічному управлінні: навчальний посібник / М. Б. Гупаловська, С. Л. Коваль, В. М. Русін, І. П. Сидор, Б. С. Шулюк; за ред. В. М. Русіна та Б. С. Шулюк. Тернопіль: Вектор, 2018. 221 с.
3. Ємельянов В. М., Степанюк Д. А. Пріоритетні аспекти розвитку системи державного фінансового контролю в Україні. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2018. № 1. С. 126-143.

4. Здирко Н. Г., Шевчук О.Д. Державний фінансовий контроль в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 5. С. 7 – 24.
5. Іванова І. М. Державний фінансовий контроль. Парадигми розвитку : монографія. Київ: Академвидав, 2010. 168 с.
6. Можливості імплементації в Україні зарубіжного досвіду системи професійної освіти контролерів. Розділ монографії. *Фіскальна та монетарна політика економічного розвитку України* : кол.монографія / за заг.ред. П.О. Нікіфорова, І.Я.Ткачук. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, Технодрук 2020. С.260
7. Собкова Н.Д. Проблеми та вектори розвитку державного фінансового контролю на місцевому рівні. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Вип. № 809 (2019). Економіка. Чернівці: ЧНУ, 2019. С. 72-76. URL: <http://econom.chnu.edu.ua/journal/index.php/ecovis/article/view/57/22>
8. Собкова Н.Д. Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів: теоретичний та практичний аспект. *Науковий вісник Чернівецького університету : Збірник наук. праць*. Вип. 800. Економіка. Чернівці : ЧНУ, 2018. С.28-35. URL: http://econom.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/nv_econ_800.pdf
9. Собкова Н.Д. Напрями підвищення ефективності моніторингу фінансових ресурсів у системі казначейства. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2018. Вип. I-II (69-70). с. 248-258. URL: <http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2018/40.pdf>

8. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів оперативного управління бюджетом:

1. Державна аудиторська служба України – <http://www.dkrs.gov.ua>
2. Рахункова палата України – <http://www.ac-rada.gov.ua>
3. Державна казначейська служба України – <http://www.treasury.gov.ua>
4. Державна податкова служба України - <http://www.sfs.gov.ua>
5. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
6. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
7. Верховна рада України – <https://zakon.rada.gov.ua>
8. Державна служба фінансового моніторингу України - <https://www.sdfm.gov.ua>

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Міжнародна організація вищих органів фінансового контролю – <http://www.intosai.org>
2. Європейська організація вищих органів фінансового контролю – <http://www.eurosai.org>